

การวางแผนการเงินสำหรับนักบิน

วรพจน์ เกตุอร่าม CFP®
สมาคมนักวางแผนการเงินไทย

“นักบิน” หนึ่งในอาชีพที่มีรายได้สูงเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศไทย ไม่น้อยกว่าแพทย์ วิศวกร นักธุรกิจ หรือผู้บริหารระดับสูง แต่ลักษณะการทำงาน อาจจะไม่เหมือนคนทำงานทั่วไป คือ มีตารางการบินที่ไม่แน่นอน บางครั้งเป็นกลางวัน บางครั้งอาจเป็นกลางดึก ซึ่งเป็นเวลาอันยาวนานของคนทั่วไป นอกจากนี้ ยังต้องเดินทางเป็นประจำ ทำให้มีความเสี่ยงสูงจากการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด อีกทั้งอาชีพนักบินยังมีความกดดันในด้านต่างๆ เช่น

- ความเครียดสูง ต้องรับผิดชอบชีวิตผู้โดยสารทั้งลำที่ร่วมเดินทางไปด้วยกัน
- ด้านร่างกาย ต้องเดินทางข้ามเส้นเวลาบ่อย ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย และแก่เร็ว เนื่องจากพักผ่อนไม่เป็นเวลา
- ด้านครอบครัว เวลาไม่แน่นอน อาจทำให้มีปัญหาครอบครัวได้
- ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการทดสอบเสมอ เพราะมีการทดสอบความสามารถทุก 6 เดือน

ดังนั้น การวางแผนการเงินสำหรับนักบิน อาจต้องมีความเฉพาะด้านที่แตกต่างไปจากอาชีพอื่นๆ เนื่องจากนักบินเป็นอาชีพที่มีรายได้เยอะ แต่เวลาน้อย นักบินใช้เวลาส่วนใหญ่ใน cockpit ในเวลาทำการบิน และเวลาที่เหลือเพื่อพักผ่อน เพื่อเตรียมสภาพร่างกายให้พร้อมสำหรับการบินครั้งต่อไป จึงทำให้อาจจะมีเวลาที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนด้านการเงินมากนัก ดังนั้น สิ่งต่อไปนี้คือคำแนะนำด้านการวางแผนการเงินสำหรับนักบิน

การจะเป็นนักบินได้นั้น มี 2 แบบ แบบแรก คือ เป็นนักเรียนการบินในสายการบินต่างๆ ซึ่งจะมีทุนการศึกษา รวมทั้งเงินเดือนให้ระหว่างฝึกอบรม และ แบบที่สอง คือ ผ่านการอบรมนักบินพาณิชย์ตรี(Commercial Pilot License) ซึ่งต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเอง ค่าเล่าเรียนสำหรับสถาบันฝึกสอนการบินเอกชน อยู่ที่ประมาณ 2.2 ล้านบาท โดยค่าใช้จ่ายส่วนนี้สามารถกู้เงินเรียนจากธนาคารได้ ทำให้นักบินบางท่านหลังเรียนจบอาจมีภาระหนี้ก้อนใหญ่ที่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนการชำระหนี้ (Debt Management Plan)

นักบินเป็นอาชีพที่รายได้สูงจริง แต่อาจจะไม่ได้หมายถึงทุกคน เฉพาะนักบินที่มีตำแหน่งเป็นกัปตันเท่านั้น ดังนั้น รายได้ช่วงแรกของนักบินใหม่ (co-pilot) อาจไม่ได้มากมายมหาศาลเหมือนกัปตัน ซึ่งกว่าจะได้เป็นกัปตัน อาจต้องใช้เวลาเป็น 10 ปี นอกจากนี้อุตสาหกรรมการบินมีการแข่งขันสูง บางครั้งสายการบินต้องลดเที่ยวบินลง เพื่อให้สามารถแข่งขันด้านต้นทุนได้ อาจทำให้นักบินมีความเสี่ยงในเรื่องของความมั่นคงในอาชีพ รวมถึงรายได้ด้วย เพราะรายได้ส่วนหนึ่งมาจาก Per diem หรือ เบี้ยเลี้ยงรายวันซึ่งจะได้เมื่อมีการบิน ซึ่งหากจำนวนวันที่ทำการบินลดลง จะทำให้รายได้ลดลงไปด้วย ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนกำหนดงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้เหมาะสม (Cash Flow Management and Budgeting) ควรมีการทำงานประมาณ งบประมาณการค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และมีวินัยในการใช้จ่าย รวมทั้งไม่ก่อหนี้เพิ่ม โดยเฉพาะ ถ้ากรณีมีหนี้จากการเรียนอยู่แล้ว

นอกจากนี้ ควรมีการเตรียมเงินสำรองเพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน (Emergency Fund and Risk Management) กล่าวคือต้องมีสภาพคล่องเผื่อวันที่จำเป็น และ ต้องมีถ่ายโอนความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้น เช่น เจ็บป่วย อุบัติเหตุ เสียชีวิต โดยทำประกันให้ครอบคลุมความเสี่ยงเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นประกันสุขภาพ ประกันชีวิต หรือ ประกันการตกงาน

ปัญหาสุขภาพอันเนื่องจากสภาพการบิน เช่น การที่ต้องอยู่ภายใต้ความดันบรรยากาศที่ไม่ปกติ ความเร็วของการเคลื่อนที่ ผลของแรงจีบวก ผลของแรงจีลบ เป็นต้น รวมทั้งการรับประทานอาหาร และการพักผ่อนไม่เป็นเวลา เพราะ

ต้องเดินทางไปในสถานที่ต่างๆ ซึ่งมีเวลาแตกต่างกันไป สิ่งเหล่านี้อาจเป็นปัจจัยก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพได้ นักบินบางคนอาจต้องออกจากอาชีพก่อนวัยเกษียณ เพราะปัญหาเรื่องนี้ หลายๆ สายการบินมีสวัสดิการดูแลค่ารักษาพยาบาลอย่างดีให้กับนักบิน แต่ต้องไม่ลืมว่าสวัสดิการเหล่านี้จะให้ก็ต่อเมื่อนักบินทำงานนั้น ยังคงเป็นพนักงานของสายการบินอยู่เท่านั้น หากต้องเจ็บป่วยจนปฏิบัติงานต่อไปไม่ได้ สวัสดิการเหล่านี้คงไม่มีให้ต่อไปแน่ๆ ดังนั้น นักบินจึงควรมีแผนคุ้มครองสุขภาพระยะยาวส่วนตัว (Long Term Health Care Plan) ที่จะช่วยดูแลสุขภาพนักบินได้ในระยะยาว โดยไม่ต้องพึ่งพาสวัสดิการของสายการบิน แม้ว่าจะเกษียณ หรือ ออกจากอาชีพไปแล้วก็ตาม

เนื่องจากลักษณะงานที่มีความเสี่ยง อาจเกิดเหตุไม่คาดฝันได้ ดังนั้น นักบินควรมีการจัดทำพินัยกรรม และหมั่นตรวจสอบให้พินัยกรรมของตนเองมีความทันสมัยอยู่เสมอ เช่น รายการทรัพย์สิน ผู้รับผลประโยชน์ในพินัยกรรม ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา หากมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันเกิดขึ้น จะได้ไม่มีปัญหาเรื่องทรัพย์สิน ซึ่งการวางแผนมรดกนั้น เพื่อให้ทรัพย์สินตกทอดแก่ทายาทไปตามความต้องการของเจ้าของทรัพย์สิน

ข้อผิดพลาดทางการเงินข้อหนึ่งคือ คิดว่าการไม่มีหนี้แล้วจะทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต จนลืมวางแผนระยะยาว ต้องไม่ลืมว่าอาชีพนักบินให้รายได้ที่สูง ต่อเมื่อนักบินผู้นั้นยังสามารถทำการบินต่อไปได้ แต่เมื่อใดก็ตามหากต้องหยุดบิน อันเนื่องมาจาก ปัญหาสุขภาพ เกษียณ หรือ โดนถอดถอนใบอนุญาต รายได้ที่มามากมายนี้จะหายไปทันที ดังนั้นต้องใช้เงินที่มีอยู่ทำงาน ด้วยการลงทุนระยะยาวเพื่อรักษาความมั่งคั่งนี้ให้คงอยู่ต่อไป การวางแผนด้านการออมและการลงทุน (Saving and Investment Planning) จึงเป็นส่วนสำคัญของนักบินเช่นกัน โดยเฉพาะการวางแผนเกษียณ (Retirement Planning) ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีในการวางแผนการเงินโดยรวม จึงควรวางแผนเป็นอันดับต้นๆ ดังนั้น นักบินควรตรวจสอบว่าจำนวนเงินที่ต้องการใช้เพื่อการเกษียณ กับสิ่งที่เตรียมไว้แล้วนั้นเพียงพอแล้วหรือยัง หากยังไม่พอควรดำเนินการให้พอก่อนถึงวัยเกษียณ โดยการวางแผนการเกษียณจะเป็นการลงทุนเพื่อเป้าหมายระยะยาว

จากลักษณะของรายได้ที่มากและมั่นคงพอสมควร ทำให้รับความเสี่ยงได้มากกว่าอาชีพอื่นๆ ดังนั้นจึงสามารถเลือกลงทุนในหุ้นรายตัวได้ โดยอาจเลือกลงทุนในอุตสาหกรรมหรือ บริษัทที่มีเราความคุ้นเคยและใกล้ชิดก่อน เช่น สายการบินนกแอร์ (NOK) การบินไทย (THAI) หรือการทำอากาศยาน (AOT) เนื่องจากนักบินมีความเข้าใจในอุตสาหกรรมการบินดีอยู่แล้ว หรือบางท่านอาจจะทำงานในสายการบินที่เลือกลงทุนอยู่แล้วด้วย จึงทำให้สามารถติดตามข่าวสารได้อย่างใกล้ชิดและเข้าใจธุรกิจเป็นอย่างดี

หากนักบินท่านใดไม่มีเวลาในการติดตามข้อมูลอย่างใกล้ชิด ก็แนะนำให้เลือกลงทุนกองทุนหุ้นเป็นหลัก เพราะการลงทุนในหุ้นในระยะยาวนั้น จะให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ต้องมั่นใจว่าลงทุนได้ในระยะยาวจริงๆ และใช้การบริหารพอร์ตโฟลิโอ เพื่อช่วยลดความเสี่ยง นอกจากนี้ การใช้กลยุทธ์ Dollar Cost Average หรือ การเฉลี่ยต้นทุนด้วยการซื้ออย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้การลงทุนในหุ้นหรือกองทุนหุ้นนี้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

การวางแผนภาษี นักบินหลายๆ ท่านอาจได้รับสวัสดิการการจ่ายภาษีให้โดยบริษัทสายการบิน แต่หากไม่ได้รับสวัสดิการนี้ ควรต้องวางแผนภาษีให้ดี เพื่อช่วยให้ประหยัดภาษี และนำภาษีที่ประหยัดได้นั้นมาเป็นเงินออมเพื่อเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป การวางแผนภาษีง่ายๆ สำหรับนักบิน คือ ใช้สิทธิลดหย่อนต่างๆ ให้เต็มสิทธิ์ เนื่องจากรายได้เข้าเกณฑ์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ม.40(1) ดังนั้นค่าใช้จ่ายจะหักได้เพียง 60,000 บาท จึงควรใช้สิทธิลดหย่อนต่างๆ เช่น LTF, RMF ประกันชีวิต ประกันบำนาญ และอื่นๆ เพื่อให้ประหยัดภาษีได้มากที่สุด สำหรับท่านที่มีสวัสดิการจ่ายภาษีให้จากบริษัท ก็ยังสามารถใช้สิทธิลดหย่อนเหล่านี้ เพื่อขอภาษีคืนได้อีกด้วย

การวางแผนการเงินช่วยให้เป้าหมายชีวิตของทุกคนบรรลุได้ ดังนั้นถึงแม้จะบินหนักแค่ไหน ก็อย่าได้มองข้าม
ความสำคัญของการวางแผนทางการเงินนะครับ เพราะไม่มีใครวางแผนให้ตัวเองล้มเหลว แต่ล้มเหลวเพราะไม่ได้วางแผน
ขอให้สนุกกับการบินครับ